

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SO Krzysztof Kamiński – spr.

Protokolant Aneta Chardziejko

bez udziału oskarżyciela publicznego, po rozpoznaniu w dniu 17.11.2014 r. sprawy R. P. (1) obwinionego o czyn z art. 92 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o transporcie drogowym, na skutek apelacji obrońcy obwinionego od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 1 lipca 2014 r. (sygn. akt XIII W 1219/14):

I. Zaskarżony wyrok zmienia w ten sposób, że uniewinnia obwinionego R. P. (1) od popełnienia zarzucanego mu czynu.

II. Kosztami postępowania za obie instancje obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

R. P. (1) został obwiniony o to, że jako kierowca pojazdu samochodowego objętego obowiązkiem wyposażenia w tachograf, nie później niż 12 listopada 2013r., na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadził pojazd z naruszeniem przepisów o używaniu urządzeń rejestrujących, cyfrowych urządzeń rejestrujących, wykresówek lub kart kierowcy, tj. o wykroczenie z art. 92 ust. 1, ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym – Ip. 13.9, 13.13 i 13.14 załącznika do w/w ustawy.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 1 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. akt XIII W 1219/14 obwinionego R. P. (1) uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 92 ust. 1, ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym orzekł wobec obwinionego karę grzywny w wysokości 2000,00 (dwóch tysięcy) złotych.

Zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50 (pięćdziesięciu) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania oraz kwotę 200 (dwustu) złotych tytułem opłaty.

Powyższy wyrok, na podstawie art. 444 k.p.k. i art. 425 k.p.k. zaskarżyła w części dotyczącej orzeczenia o środkach karnych na korzyść obwinionego jego obrońca zarzucając wyrokowi nieadekwatność kary do przewinienia, a tym samym rażąco surowość orzeczonej kary i bardzo wysoką karę grzywny w kwocie 2.000 zł.

Wniosła o:

1. zmianę wyroku poprzez złagodzenie orzeczonej kary grzywny oraz wydatków postępowania karnego, ewentualnie
2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację oskarżyciel wniósł o utrzymanie skarżonego wyroku w mocy.

Na rozprawie apelacyjnej obrońca poparł apelację i wniósł o uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się skuteczna w tym sensie, że doprowadziła do uniewinnienia R. P. (1) od popełnienia zarzuconego i przypisanego mu czynu. W wyniku zainicjowania postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy stwierdził bowiem z urzędu szereg istotnych uchybień popełnionych przez Sąd I instancji (częściowo powielonych za oskarżycielem publicznym), które nie mogły zostać konwalidowane ani w tym postępowaniu odwoławczym, ani pierwszoinstancyjnym (przy ponownym rozpoznaniu sprawy).

R. P. (1) został obwiniony o to, że jako kierowca pojazdu samochodowego objętego obowiązkiem wyposażenia w tachograf, nie później niż 12 listopada 2013r., na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej prowadził pojazd z naruszeniem przepisów o używaniu urządzeń rejestrujących, cyfrowych urządzeń rejestrujących, wykresówek lub kart kierowcy, tj. o wykroczenie z art. 92 ust. 1, ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym – Ip. 13.9, 13.13 i 13.14 załącznika do w/w ustawy.

Sąd Rejonowy uznał obwinionego R. P. (1) za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu i za to, na podstawie art. 92 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym orzekł wobec obwinionego karę grzywny w wysokości 2.000 zł.

Takiego, rażąco niesprawiedliwego, rozstrzygnięcia nie sposób zaaprobować (art. 440 k.p.k. w zw. z art. 109§2 k.p.w.).

Przede wszystkim Sąd I instancji powielając błąd oskarżyciela publicznego przypisał obwinionemu popełnienie czynu, z opisu którego nie wynika jakiego konkretnego zachowania sprzecznego z przepisami prawa (również niesprecyzowanymi, o czym niżej) dopuścił się R. P. (1).

Zgodnie z art. 82§2 pkt 1 k.p.w. wyrok skazujący powinien zawierać dokładne określenie przypisanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikację prawną. Już warunkiem wniosku o ukaranie jest takie określenie zarzuconego obwinionemu czynu, z którego wynika czas, miejsce, sposób i okoliczności jego popełnienia (art. 57§2 pkt 2 k.p.k.)

Tymczasem w opisie czynu zarzuconego i przypisanego R. P. (1) brak powyższych elementów. Wynika z niego jedynie, że obwiniony ten (jako kierowca samochodu osobowego objętego obowiązkiem wyposażenia w tachograf) uchybił przepisom o używaniu urządzeń rejestrujących, cyfrowych urządzeń rejestrujących, wykresówek lub kart kierowcy. Zabrakło wskazania kluczowego elementu, a mianowicie jakim zachowaniem R. P. (1) miał uchybić tym przepisom. Nie sprecyzowana została także data czynu (nie później niż 12 listopada 2013 roku).

Analiza akt sprawy wskazuje, że zachowania te opisano jedynie w zarzutach przedstawionych R. P. (1) jako „osobie podejrzaney” o popełnienie wykroczenia (pkt 8,9 i 10 dotyczył konkretnych, popełnionych w określonych datach zachowań R. P. (1) polegających na używaniu dwóch wykresówek w różnych pojazdach w tych samych okresach, używaniu wykresówki powyżej okresu na jaki jest przeznaczona, używaniu wykresówki nieprawidłowo operując przełącznikiem rodzaju aktywności urządzenia rejestrującego k. 4 – 4v).

Stwierdzenie, że chodziło o te wykroczenia możliwe było również po analizie kwalifikacji prawnej zawartej we wniosku o ukaranie (częściowo pominiętej przez Sąd Rejonowy zarówno w części wstępnej, jak i dyspozytywnej wyroku). Oskarżyciel powołał w niej bowiem oprócz art. 92 ust. 1, ust. 2 w zw. z art. 4 pkt 22 ustawy z dnia 6 września 2001r. o transporcie drogowym, także Ip. 13.9, 13.13 i 13.14 załącznika do w/w ustawy (na marginesie w miejsce punktu 13.13 winien być powołany punkt 13.3).

Jednoznacznie wskazać bowiem należy, że przepis art. 92 ust. 1 i 2 przedmiotowej ustawy nie konkretyzuje naruszeń podlegających karze grzywny. Przepis art. 92 ust. 1 stanowi, że kierujący wykonujący przewóz drogowy z naruszeniem obowiązków lub warunków przewozu drogowego (wynikających z ustawy i rozporządzeń, zgodnie z definicją z art. 4 pkt 22), podlega karze grzywny w wysokości do 2.000 złotych. W świetle zaś art. 92 ust. 2 wykaz naruszeń, o których mowa w ust. 1, oraz wysokości grzywny za poszczególne naruszenia określa załącznik nr 1 do ustawy. Dopiero więc treść załącznika (zawierającego 39 pozycji) uszczegóławia, za jakie naruszenia kierujący ponosi odpowiedzialność.

Nie może być jednak tak, że zachowanie, za które obwiniony został ukarany może być odszyfrowane dopiero poprzez studiowanie akt sprawy, bowiem ani opis zarzucanego, ani przypisanego w wyroku czynu (tak jak w przedmiotowej sprawie) nie zawiera przytoczenia zachowania obwinionego. Przecież tylko określenie zachowania w treści wyroku pozwala na stwierdzenie, czy zachowanie to odpowiada pełnemu zespołowi znamion przewidzianych w przepisie określającym dany typ czynu zabronionego (tak wykroczenia, jak i przestępstwa) i czy podlega karze.

Powyższe braki w rozpoznawanej sprawie doprowadziły do kuriozalnej sytuacji, w której Sąd Rejonowy w ustaleniach faktycznych zawartych w uzasadnieniu wyroku opisał zachowania obwinionego podejmowane po 12 listopada 2013 roku (a więc po dacie granicznej wskazanej w opisie czynu) i nie dotyczące przepisów o używaniu urządzeń rejestrujących, cyfrowych urządzeń rejestrujących, wykresówek lub kart kierowcy (wskazanych w opisie czynu). Opisał natomiast zupełnie inne zachowania (za które „skazał” i wymierzył karę) – dotyczące naruszenia przepisów o czasie prowadzenia pojazdu, obowiązujących przerwach i odpoczynku, które były już przedmiotem postępowania w sprawie o sygn. akt XIII W 1220/14, które zostało zakończone wydaniem prawomocnego wyroku (k. 31 akt XIII W 1220/14 – na marginesie poważne zastrzeżenia Sądu Okręgowego budzi skierowanie przez oskarżyciela publicznego – Wojewódzkiego Inspektora Ruchu Drogowego dwóch wniosków o ukaranie przeciwko jednej osobie o wykroczenia stwierdzone podczas tej samej kontroli).

Niezależnie od szeregu wyżej opisanych uchybień popełnionych przez Sąd I instancji Sąd Okręgowy nie mógł dokonać korekty zaskarżonego wyroku przede wszystkim poprzez uzupełnienie opisu przypisanego R. P. (2) czynu o konkretne zachowania popełnione przez tego obwinionego (polegające na używaniu dwóch wykresówek w różnych pojazdach w tych samych okresach, używaniu wykresówki powyżej okresu na jaki jest przeznaczona, używaniu wykresówki nieprawidłowo operując przełącznikiem rodzaju aktywności urządzenia rejestrującego), które odpowiadałyby znamionom zarzucanego mu wykroczenia (uzupełnienia wymagałaby również podstawa ukarania o pkt 13.3, 13.9, 13.14 załącznika), ani uchylić go i sprawy przekazać (w tym celu) do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Zgodnie bowiem z dyspozycją art. 434§1 k.p.k. (w zw. z art. 109§2 k.p.w.) sąd odwoławczy może orzec na niekorzyść obwinionego tylko wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść środek odwoławczy. Stosownie do zaś do treści art. 443 k.p.k. (w zw. z art. 109§2 k.p.w.) w razie przekazania sprawy do ponownego rozpoznania wolno w dalszym postępowaniu wydać orzeczenie surowsze niż uchylone tylko wtedy, gdy orzeczenie było zaskarżone na niekorzyść obwinionego. W niniejszej sprawie apelację wniosła jedynie obrońca obwinionego (co oczywiste, na korzyść obwinionego). Sygnalizowane wyżej uzupełnienia byłyby w sposób oczywisty niekorzystne dla obwinionego R. P. (1).

Z powyższymi zasadami w pełni koresponduje orzecznictwo Sądu Najwyższego wydane wprawdzie na tle przepisów postępowania karnego, ale mające pełne przełożenie na postępowanie w sprawach o wykroczenia. Wynika z niego m.in., że w wypadku gdy wyrok nie został zaskarżony na niekorzyść oskarżonego w części dotyczącej winy, to sąd odwoławczy, na skutek związania zakazem reformationis in peius, nie może ani dokonywać nowych ustaleń faktycznych (w tym także przez „dookreślenie” opisu czynu) ani uchylać wyroku i w tym celu przekazywać sprawy do ponownego rozpoznania (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 25 stycznia 2013 roku w sprawie o sygn. akt II Aka 397/12, LEX nr 1289605).

W tej sytuacji, na podstawie art. 440 k.p.k. w zw. z art. 109§2 k.p.w. należało obwinionego R. P. (1) uniewinnić od popełnienia zarzucanego mu czynu.

O kosztach procesu za obie instancje orzeczono na mocy art. 118§2 k.p.w. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.w.